

Natuurherstelprojecten Meijendel gereed

Duinwaterbedrijf Dunea heeft in de afgelopen zeven jaar in het duingebied tussen Scheveningen en Wassenaar zeven natuurherstelprojecten met succes afgerond. In plaats van groene flink begroeide heuvels kan je hier nu weer genieten van 'de blanke top der duinen'.

Tekst: Frans H. Micklinghoff

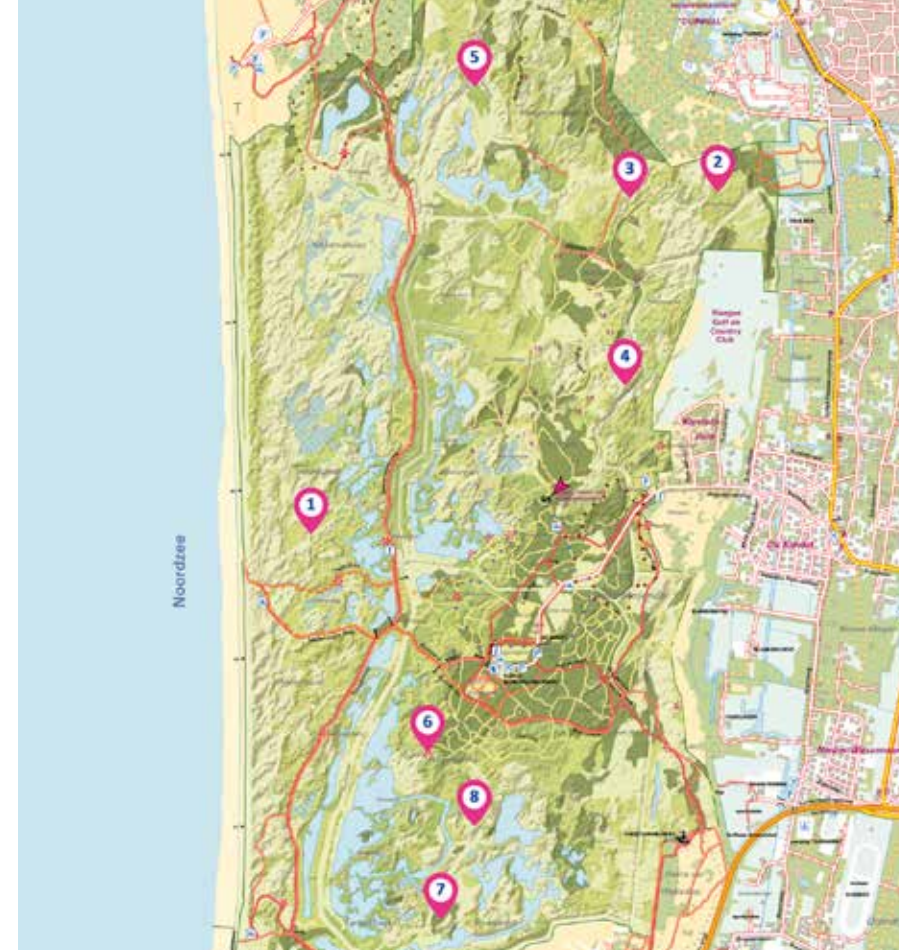
Als gevolg van langdurige stikstofdepositie nam in de afgelopen eeuw het type 'grijze duinen' in Meijendel in kwaliteit en oppervlakte steeds verder af. Doelstelling van de natuurherstelprojecten is dan ook verbetering van de kwaliteit van de habitattypen, herstellen van de dynamiek, bestrijding van de eutrofiëring en vermindering van de milieube-

lasting. En dat is zeker bereikt, aldus projectleider Hans Lucas.

Bevordering van de dynamiek

Bij drie projecten stond de bevordering van de natuurlijke dynamiek van het duin, de bestrijding van de eutrofiëring en verbetering van het bodemleven voorop. Dit werd vooral bereikt

door de bodem van zuidhellingen af te plaggen en door duindoornstruweel te verwijderen. Het gaat dan om de projecten **Helmduinen** (net achter de zeereep), de **Vinkenhoek** (gelegen vlak bij de Hertenkamp en het Duinrellbos) en het **Meeuwenduin** (gelegen tussen Klippad, Vinkenhoek en Duinrellbos, zie ook het kaartje). Het knelpunt bij deze drie - en ook de andere - projecten was de afname van de natuurlijke dynamische processen. Daardoor was ook de kwaliteit van de duingraslanden afgenomen: die waren vergrast en verruigd tot een dichte en bijna gesloten grasmat. Ook namen - mede door de lage dichtheid van natuurlijk grazers (weinig konijnen) - duindoorns de overhand. Verstruwing dreigde. De werkzaamheden bestonden hier uit het afplaggen van de zuidhellingen, het verwijderen van het struweel (via de pluk- en trekmethode) en van duinvreemde soorten. Dit plagmateriaal is niet afgevoerd, maar hergebruikt voor het paraboolduincomplex Kijfhoek en Bierlapsprang.

- 1 Helmduinen
- 2 Vinkenhoek
- 3 Meeuwenduin
- 4 Kijfhoek en Bierlap
- 5 Elleboogsprang
- 6 Meijendelse Berg
- 7 Plantage 1
- 8 Plantage 2

Parabool herstellen

Precies tussen de landbouwvalleien **Kijfhoek en Bierlap** ligt een mooi paraboolduin. Deze is echter in het verleden doorsneden bij het graven van een zeer diepe sprang. Het doel was nu om dit paraboolduincomplex weer te laten aansluiten en het litteken in het landschap weg te werken. Nadat vijf waterwinningen waren verwijderd is de diepe doorsnijding van het landschap opgevuld met plagmateriaal afkomstig van de Vinkenhoek en het Meeuwenduin. Daarop werd een deklaag van zand aangebracht van 1,5 tot 2 meter. Hetzelfde is ook gedaan bij de **Elleboogsprang** (gelegen nabij het Ganzenhoekbos).

Duinherstelprojecten

Ook in en rond de vallei Meijendel vonden twee herstelprojecten plaats. De projecten **Meijendelseberg** (ten westen van de vallei Meijendel) en **de Plantage** (meer richting Scheveningen) hadden ook ten doel het habitatype 'grijze duinen' daar weer terug te krijgen. Dynamische processen, zoals overstuiving met zand, kunnen hier weer plaatsvinden. Deze herstelprojecten zijn zeer effectief en efficiënt uitgevoerd. Het zand en plagmateriaal afkomstig uit de projecten zijn

hergebruikt voor het ophogen van het maaiveld in de verschillende waterwingsprangen. Hierdoor is niets uit het duin afgevoerd. De vegetatie in deze gebieden bestaat nu overwegend uit een mozaïek van duingrasland met open pioniervegetatie en lokaal struweel. Evenals alle andere herstelprojecten is ook dit gebied niet opengesteld voor recreatie.

Door de werkzaamheden met elkaar te combineren is weinig tot geen materiaal afgevoerd uit het duingebied. Dunea heeft de herstelprojecten daardoor op een duurzame manier kunnen uitvoeren. Project Investering Meijendel (ofwel: PIM) is gereed! •

[Frans H. Micklinghoff is journalist en tekstschrjver](#)

Meer lezen over deze projecten?

Remeeus, Adri, 2013.

Drie grootscheepse natuurherstelprojecten in Meijendel. In: DUIN 2013 nr. 3, pag. 8-9.

